

Evaluační zpráva

projektu „Místo pro učení – učení pro místo“ (1/2)

Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi účastníky jednodenních seminářů.

EVALUÁTOR

Spora, z. s.
Komenského 40
258 01, Vlašim

ZADAVATEL

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.
Horská 175
542 26, Horní Maršov

OBSAH

Obsah	2
A. Úvod	3
B. Hlavní zjištění.....	4
C. Popis programu	5
D. Metodika šetření	7
E. Výsledky.....	8
Účastníci a semináře.....	8
Dotazník spokojenosti	8
Základní nastavení semináře.....	10
Organizační zajištění	10
Lektorské zajištění semináře	10
Relevance semináře pro účastníky.....	11
Další výsledky	11
Rozdíly spokojenosti mezi jednotlivými realizacemi semináře	12
Hlavní myšlenka semináře	14
F. Celkové závěry, diskuse, doporučení.....	16
Celkové závěry.....	16
Diskuse a doporučení.....	17
Interpretace hlavních zjištění.....	17
Doporučení pro budoucí semináře	18

A. ÚVOD

Předkládaná zpráva nabízí výsledky evaluace projektu „Místo pro učení – učení pro místo“, resp. hodnocení jednodenních seminářů na téma místně zakotveného učení, a to samotnými účastníky prostřednictvím dotazníkového šetření. V rámci projektu bylo zrealizováno celkem 20 jednodenních seminářů s více jak 250 účastníky.

Evaluátorem projektu byla organizace Spora, z. s., se sídlem ve Vlašimi. Evaluační tým pracoval ve složení Mgr. Lenka Broukalová a Václav Broukal. Cílem evaluace bylo především zajistit hodnocení spokojenosti se zrealizovanými semináři. Pro získání a analýzu dat byl uplatněn kvantitativní i kvalitativní přístup, který zahrnoval dotazník spokojenosti založený na předem daném výběru odpovědí. Ten byl doplněn ještě o další tři položky s možností volných odpovědí, které celkové hodnocení dokreslují.

Výstupem evaluace je zpráva zahrnující stručný úvod, hlavní zjištění, popis seminářů a výsledky dotazníkového šetření. Zpráva dále obsahuje celkové závěry a diskuzi k nim.

Pro úplnost uvádíme, že toto je dílčí zpráva, která zahrnuje vyhodnocení jednodenních seminářů. Další (následující) zpráva přináší vyhodnocení třídních seminářů realizovaných v rámci stejného projektu.

B. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Celková spokojenost:

- Účastníci vyjádřili vysokou spokojenost s celkovým průběhem seminářů.
- Semináře byly hodnoceny jako smysluplné, dobře organizované a lektorsky kvalitně vedené.
- Většina účastníků uvedla, že získané poznatky jsou pro ně přínosné a využitelné v praxi.

Klíčová pozitiva:

- Struktura seminářů, srozumitelnost tématu a přehlednost informací byly hodnoceny pozitivně.
- Organizace seminářů byla velmi kladně hodnocena, zejména péče organizátorů o účastníky.
- Lektorské zajištění bylo hodnoceno nejlépe, účastníci oceňovali odbornost, srozumitelnost a schopnost lektorů přizpůsobit se potřebám skupiny.
- Semináře byly vnímány jako přínosné a relevantní, zejména pro pedagogy základních škol.
- Účastníci nejčastěji zdůrazňovali propojení výuky s reálným světem, potřebu inovativních metod, význam spolupráce a zapojení dětí do dění v jejich okolí.

Klíčové limity:

- Někteří účastníci (zejm. studenti VŠ) hodnotili relevanci obsahu mírně níže.
- Byly identifikovány drobné nedostatky v organizaci, zejména včasné předávání informací a výběr prostředí.
- Některé realizace byly hodnoceny hůře, zejména ty na VŠ, což mohlo být ovlivněno věkem a zkušenostmi účastníků a specifickými podmínkami. (Starší účastníci vykazovali vyšší spokojenost než mladší respondenti.)
- Většina účastníků si odnesla jedno či dvě specifická poselství, avšak každý z účastníků vnímal jiné důrazy. To může souviset s potřebou rovnováhy mezi množstvím předávaných informací a možností je aktivně zpracovávat, ale také s nejasným nastavením hlavního sdělení v rámci jednodenního semináře.

Doporučení pro budoucí semináře:

- Zvážit rozvržení programu tak, aby bylo více prostoru pro interakci a vstřebání poznatků.
- Zvážit formulaci jednoho či dvou hlavních poselství semináře a jasně je komunikovat s účastníky.
- Lépe přizpůsobit obsah specifickým skupinám účastníků.
- Dbát na včasné zasílání informací a výběr prostředí.
- Udržet vysokou úroveň lektorského vedení.

C. POPIS PROGRAMU

Jednodenní seminář na téma místně zakotveného učení (dále jen MZU) je akreditován na 8 vyučovacích hodin (6x 60minutových). Seminář je sestaven z následujících částí.

1. Úvod (15 minut)

Zahrnuje představení lektorů, organizace SEVER, programu a cílů semináře.

2. Evokace / motivace (20 minut)

Zahrnuje zamyšlení se nad svým místem (často jsou účastníci z různých míst, proto je potřeba přecházet od svých míst v úvodu, např. obec, kde bydlí, kde se narodili, kde jsou rádi apod., po nějaké společné místo při mapování, případně nějaké imaginární místo).

Dále zahrnuje některou z aktivit „ledolamka“ či „bingo“.

3. Kde se vzalo MZU (20 minut)

Cílem je uvědomění pro účastníky, že MZU je někde ukotveno, není to žádná „moderní“ věc, kterou vymyslela prezentující organizace. Pracuje se s výroky.

4. Historie a současnost MZU

Tato část navazuje na výroky a smyslem je, ukázat, jak MZU navazujeme na tradici našich učitelů. Poté je představen rámec MZU, který dal Sobel a další Američané jako vzdělávací přístup. MZU je také někde zakotveno a existuje opora ve strategických dokumentech.

5. Mapa vnímání místa (45 minut)

Aktivita, která ukáže praktickou stránku věci a zároveň naplňuje některé principy MZU, o kterých bude pojednávat další blok. Učitelé mohou vyjít na 20 minut ven (ideálně každý sám) a mapovat své okolí (dle zadání a s pomocí vytištěné mapy) a hledat odpovědi na otázky.

6. Principy MZU

Představení pomocí prezentace.

7. Žebřík MZU

Tato část je zaměřena na vysvětlení, co je tzv. žebřík MZU. Pracuje se s různými příklady výukových lekcí z publikace na různých stupních pomyslného žebříku. Předmětem zkoumání jsou konkrétní návody, jak se bezpečně vydat po příčkách žebříku MZU. Účastníkům jsou nabízeny vyzkoušené metodické učební celky od učitelek a učitelů z různých škol (základních, speciálních, malotřídních, gymnázií, vesnických i městských). Vzhledem k tomu, že se jedná o místně zakotvené učení, je zřejmé, že celek vždy musíme přizpůsobit svému místu a často jej nelze převzít se všemi detaily, které obsahuje. Učební celky jsou popsány podle osnovy, která obsahuje vše potřebné k realizaci – od obecnějších vzdělávacích cílů, přes konkrétní výsledky vzdělávání (měřitelné, ověřitelné pro daný učební celek), popis časové dotace, vhodného věku žáků až po stručný popis aktivit, pomůcky a doporučení.

8. Proč MZU (20 minut)

Je zadána otázka: PROČ je důležité učit MZU? Všichni vypisují na papírky, pak je společně vypíchnuto několik bodů. Využita je i publikace k MZU.

9. Pozvánka do programu „Škola pro udržitelný život“ (10 minut)

Jsou představeny webové stránky programu, video, questing, letní škola.

10. Hodnocení semináře (10 minut)

Pokud je dostatečná časová dotace, pak seminář pokračuje přípravou vlastního učebního celku a teprve pak následuje hodnocení.

11. Příprava učebního celku s využitím MZU (20 minut + 20 minut)

Příprava a představení učebních celků.

(Zdroj: SEVER Horní Maršov, o.p.s.)

D. METODIKA ŠETŘENÍ

Dotazníkového šetření **sledovalo míru spokojenosti účastníků s proběhlými semináři a zjišťovalo porozumění hlavním sdělením semináře.** „Spokojenost“ byla operacionalizována do podoby sledovaných znaků rozdělených do čtyř oblastí – *základní nastavení semináře, organizační zajištění, lektorské zajištění a relevance semináře pro účastníky.* Každá oblast obsahovala čtyři znaky (položky dotazníku) formulované jako tvrzení:

Základní nastavení semináře

- Seminář využíval takové metody a formy práce, které mi efektivně pomohly získat potřebné znalosti a dovednosti.
- Seminář obsahoval právě takové množství nových poznatků, které jsem dokázal/a vstřebat.
- Seminář měl jasné ústřední téma, ke kterému se důsledně vracel.
- Seminář byl srozumitelně sestaven, takže vždy bylo jasné, proč se zabýváme danou činností.

Organizační zajištění semináře

- Seminář byl po organizační stránce dobře zajištěn.
- Organizační informace, které jsme před seminářem a v jeho průběhu dostávali, byly dostatečné.
- Celková péče organizátora o potřeby účastníků semináře byla na dostatečné úrovni.
- Prostředí, ve kterém se seminář odehrával, bylo vhodně zvoleno.

Lektorské zajištění semináře

- Lektoři mluvili po celou dobu dostatečně nahlas a srozumitelně.
- Lektoři vhodně reagovali na aktuální potřeby účastníků a byli připraveni seminář těmito případným potřebám uzpůsobit.
- Lektoři se v průběhu semináře vyhýbali nadbytečným odborným výrazům.
- Lektory považuji za skutečné odborníky na dané téma.

Relevance semináře pro účastníky

- Seminář se věnoval tomu, co je mým osobním zájmem.
- Celkově považuji seminář za velmi přínosný pro svou profesi.
- Poznátky, které jsem na semináři získal/a, mohu snadno aplikovat ve své profesi.
- Poznátky, které jsem na semináři získal/a, mi pomohou zkvalitnit moji práci.

S těmito tvrzeními vyjadřovali účastníci souhlas na pětibodové slovní škále Likertova typu *určitě ne – spíše ne – ani ano, ani ne – spíše ano – určitě ano.* Pro účely některých statistických analýz byly slovním kategoriím přiřazeny číselné hodnoty 1–5.

Účastníci měli rovněž možnost k uvedeným položkám vyjádřit svůj slovní komentář a uvést vzkaz organizátorům.

Součástí dotazníku byla také otázka „*Pokud byste měl/-a jednou větou vyjádřit hlavní myšlenku celého semináře, jak by zněla?*“ pro ověření, zda účastníci v průběhu semináře porozuměli jeho základním sdělením. Odpovědi zde byly vyhodnoceny kvalitativně.

Respondenti vyplňovali dotazníky v listinné podobě bezprostředně po skončení semináře.

E. VÝSLEDKY

ÚČASTNÍCI A SEMINÁŘE

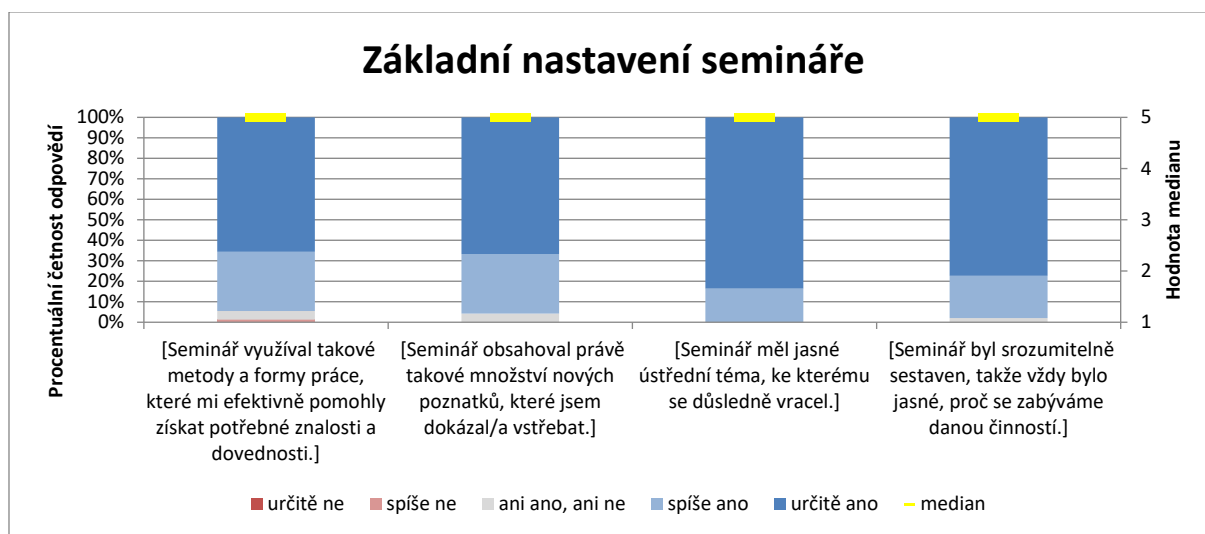
Předkládané výsledky jsou souhrnem z celkem 20 realizací jednodenního semináře. Ty se uskutečnily v průběhu let 2022 až 2024, konaly se na různých místech České republiky. Na semináře se celkem přihlásilo 286 lidí, vyplněné dotazníky se podařilo získat od 238 účastníků. Ti byli z řad učitelů mateřských, základních a středních škol, z řad studentů, ale i z řad dalších profesí.

Počet získaných odpovědí	238 z 20 realizací
Počet mužů	26
Počet žen	208
Pohlaví neuvědli	4
Průměrný dovršený věk	40 let (zaokrouhlo. na celé roky) ¹ , věk neuvědlo 9 osob

Tabulka 1: Základní informace o účastnících.

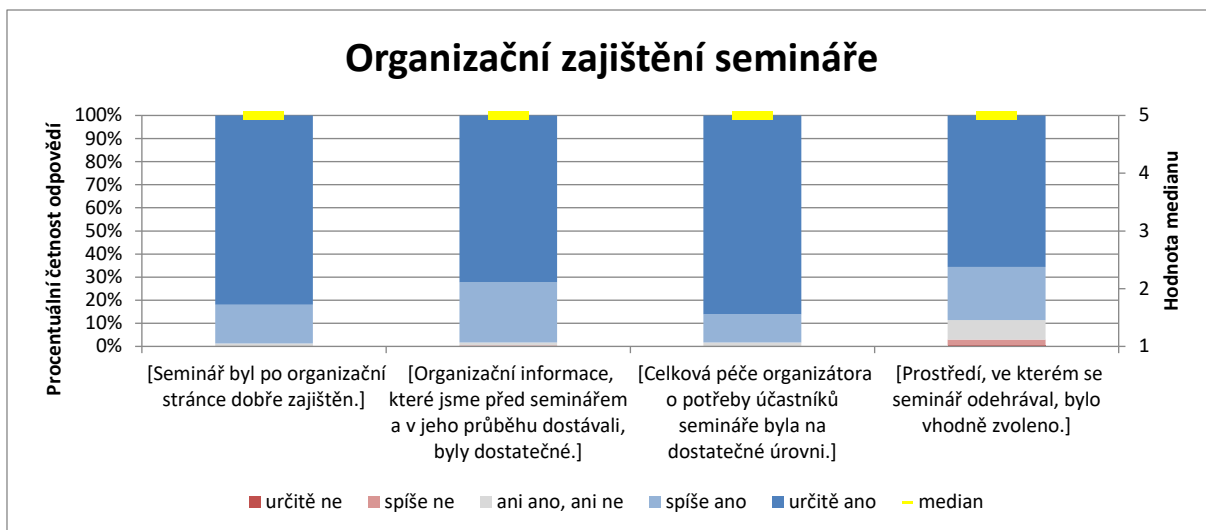
DOTAZNÍK SPOKOJENOSTI

Souhrnný přehled výsledků kvantitativní části demonstrují následující grafy. Sloupce vyjadřují relativní četnosti jednotlivých odpovědí, medián vychází z převodu slovních kategorií na číselné hodnoty (viz kap. Metodika šetření).

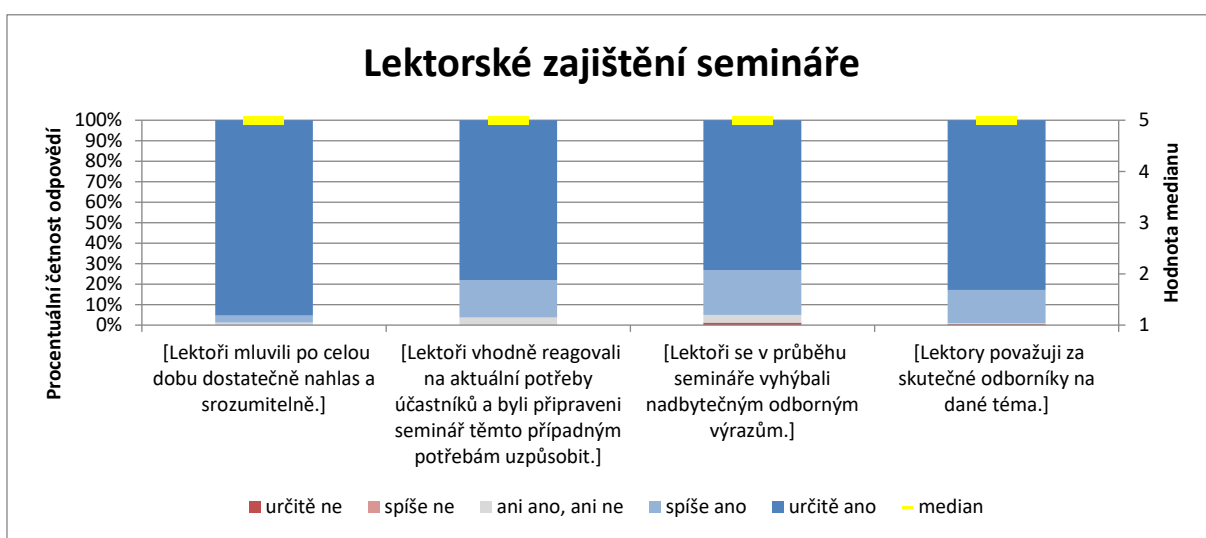

Graf 1: Základní nastavení semináře – souhrnný přehled výsledků.

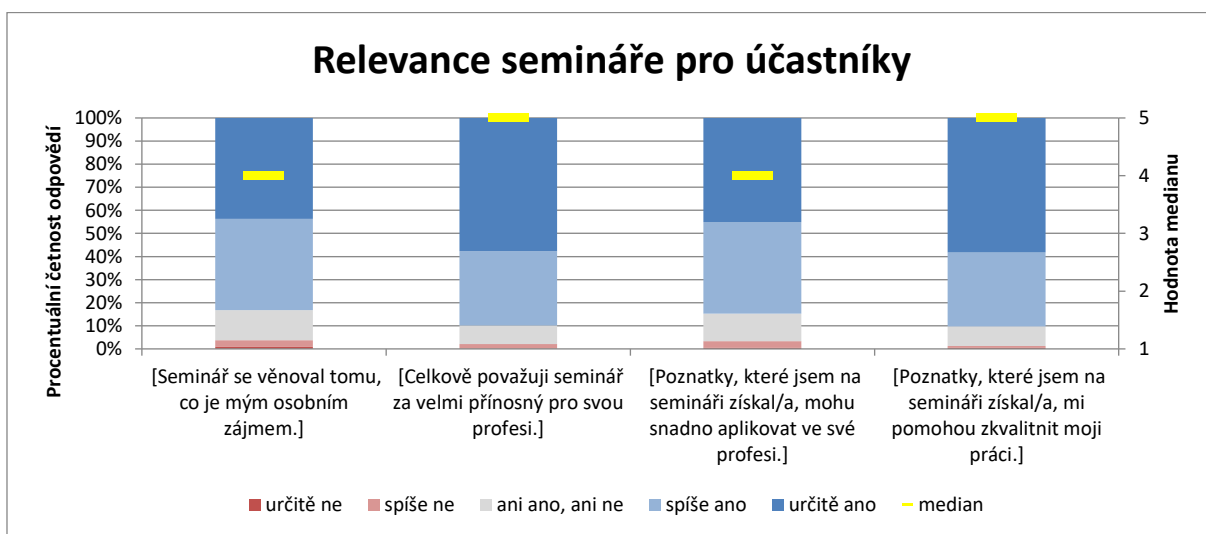
¹ Věk účastníků obsahuje dva modální intervaly (děleno po pěti letech věku) – kategorií 20–25, kterou tvoří především studenti vysokých škol a následně 45–55 let, která je nejčetnější pro ostatní účastníky.

Graf 2: Organizační zajištění semináře – souhrnný přehled výsledků.

Graf 3: Lektorské zajištění semináře – souhrnný přehled výsledků.

Graf 4: Relevance semináře pro účastníky – souhrnný přehled výsledků.

Dále uvádíme souhrnný popis výsledků kvantitativní části doplněný o souhrn z volných odpovědí účastníků.

Základní nastavení semináře²

Základní nastavení semináře hodnotí účastníci velmi pozitivně. Nejsilněji se ztotožňují s tvrzením, že „Seminář měl jasné ústřední téma, ke kterému se důsledně vracel.“ (84 % účastníků volí silnější variantu souhlasu, 16 % slabší variantu souhlasu), dále „Seminář byl srozumitelně sestaven, takže vždy bylo jasné, proč se zabýváme danou činností.“ (77 % volí silnější variantu souhlasu, 21 % slabší souhlas a 2 % neutrální variantu). Následuje položka „Seminář obsahoval právě takové množství nových poznatků, které jsem dokázal/a vstřebat.“ (67 % silnější souhlas, 29 % slabší souhlas a 4 % neutrální postoj) a položka „Seminář využíval takové metody a formy práce, které mi efektivně pomohly získat potřebné znalosti a dovednosti.“ (66 % silnější souhlas, 29 % slabší souhlas a 4 % neutrální postoj a 1 % slabší nesouhlas s tvrzením).

Ve volných odpovědích účastníci navrhovali drobné změny v základním nastavení semináře, například zařazení seznamovacích aktivit na začátku pro uvolněnější průběh nebo více aktivit venku. Další zmínili potřebu větší časové dotace, aby mohli lépe vstřebat prezentovaný obsah. Přesto bylo nastavení semináře vnímáno převážně pozitivně.

Organizační zajištění

Organizační zajištění semináře je hodnoceno rovněž velmi pozitivně. Nejvíce se účastníci ztotožňují s tvrzením „Celková péče organizátora o potřeby účastníků semináře byla na dostatečné úrovni.“ (86 % silnější varianta souhlasu, 12 % slabší souhlas a 2 % neutrální varianta), dále „Seminář byl po organizační stránce dobře zajištěn.“ (82 % silnější varianta souhlasu, 17 % slabší varianta souhlasu a 1 % neutrální postoj). Následuje „Organizační informace, které jsme před seminářem a v jeho průběhu dostávali, byly dostatečné.“ (72 % silnější varianta souhlasu, 26 % slabší varianta souhlasu, 1 % neutrální postoj a 1 účastník vyjadřuje slabší nesouhlas). O něco slaběji se pak účastníci ztotožňují s výrokem „Prostředí, ve kterém se seminář odehrával, bylo vhodně zvoleno.“ (66 % silnější varianta souhlasu, 23 % slabší varianta souhlasu, 8 % neutrální postoj, 3 % slabší varianta nesouhlasu a 1 účastník volí silnější nesouhlas).

Ve volných odpovědích účastníci semináře oceňují jeho přípravu a organizaci. Zazněly však i návrhy na zlepšení, například dřívější zaslání organizačních informací nebo zajištění vhodnějšího prostředí pro aktivity. Připomínky se týkaly i prostředí, kdy například práce na zemi nebyla pro některé účastníky pohodlná (seminář Dotek), někteří by uvítali realizace projektu ve vhodnějších podmínkách (seminář UJEP). Celkově však byla organizační stránka hodnocena kladně.

Lektorské zajištění semináře

Lektorské zajištění semináře je nejlépe hodnocenou sledovanou oblastí. Účastníci se nejsilněji ztotožňují s tvrzením „Lektoři mluvili po celou dobu dostatečně nahlas a srozumitelně.“ (95 % silnější varianta souhlasu, 3 % slabší varianta souhlasu, 1 % neutrální postoj), dále s tvrzením „Lektory považuji za skutečné odborníky na dané téma.“ (83 % silnější varianta souhlasu, 16 % slabší varianta souhlasu, jeden účastník vyjádřil neutrální postoj a jeden silnější variantu nesouhlasu), následuje položka „Lektoři vhodně reagovali na aktuální potřeby účastníků a byli připraveni seminář těmto případným potřebám uzpůsobit.“ (78 % silnější varianta souhlasu, 18 % slabší varianta souhlasu, 4 % neutrální postoj) a „Lektoři se v průběhu semináře vyhýbali nadbytečným odborným výrazům.“ (73 % silnější varianta souhlasu, 22 % slabší varianta souhlasu, 4 % neutrální postoj a 1 % silnější varianta nesouhlasu).

² Součty procent v závorkách se nemusejí kvůli zaokrouhlení na jednotky vždy přesně rovnat 100 % (± 1 %).

Práce lektorů byla oceňována i ve volných odpovědích. Účastníci zmiňují jejich odbornost, přirozené vystupování a schopnost přizpůsobit se potřebám skupiny. Drobné připomínky se týkaly potřeby občas odlišit výklad pro dospělé a oprostít se od formy prezentace pro děti (seminář Dotek). Celkově byla lektorská práce hodnocena jako kvalitní a profesionální.

Relevance semináře pro účastníky

Relevance je celkově hodnocena pozitivně, účastníci se s jednotlivými tvrzeními identifikují o něco slaběji než u zbylých tří oblastí. Nejsilněji se ztotožňují s tím, že „*Poznatky, které jsem na semináři získal/a, mi pomohou zkvalitnit moji práci.*“ (58 % silnější varianta souhlasu, 32 % slabší varianta souhlasu, 8 % neutrální postoj a 1 % slabší varianta nesouhlasu), dále s tvrzením „*Celkově považuji seminář za velmi přínosný pro svou profesi.*“ (58 % silnější varianta souhlasu, 32 % slabší varianta souhlasu, 8 % neutrální varianta a 2 % slabší varianta nesouhlasu). O něco málo slabší souhlas vyjadřují s tvrzeními „*Poznatky, které jsem na semináři získal/a, mohu snadno aplikovat ve své profesi.*“ (45 % silnější varianta souhlasu, 40 % slabší varianta souhlasu, 12 % neutrální postoj, 3 % slabší varianta nesouhlasu a 1 účastník vyjadřuje silnější nesouhlas) a „*Seminář se věnoval tomu, co je mým osobním zájmem.*“ (44 % silnější varianta souhlasu, 39 % slabší varianta souhlasu, 13 % neutrální postoj, 3 % slabší varianta nesouhlasu a 1 % silnější varianta nesouhlasu).

Z volných odpovědí vyplývá, že účastníci vnímali seminář jako přínosný a inspirativní, zejména pokud šlo o praktické poznatky a jejich využití v praxi. Objevily se však i názory, že seminář byl více zaměřen na pedagogy základních škol, což některým účastníkům z jiných profesních oblastí ztížilo plné využití jeho obsahu. Byla také zmíněna potřeba většího zaměření na předškolní pedagogy nebo střední školy. Proto, dle jejich poznámek, také někteří účastníci vyjadřují nižší souhlas s tvrzeními v uzavřených položkách této oblasti.

Další výsledky

Další komentáře účastníků

Účastníci semináře ocenili jeho motivační a inspirativní přínos. Seminář podle nich podporoval nejen profesní rozvoj, ale také osobní zaujetí a chuť zlepšovat svoji práci. Oceňovali praktické ukázky jako přínosné. Atmosféra semináře byla hodnocena jako velmi příjemná a podporující, což účastníci zmiňovali v souvislosti s celkovou kvalitou organizace i práce lektorů. Mimo sledované oblasti se ve volných odpovědích opakovaně objevuje poděkování, uznání a povzbuzení k pokračování v podobné činnosti.

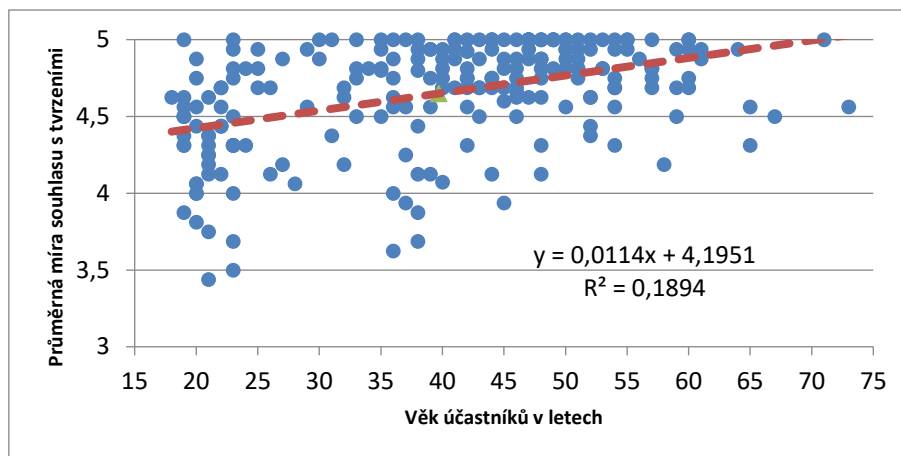
Spokojenost v závislosti na věku účastníků

Věk účastníků uvedlo 229 účastníků a pohyboval se v rozmezí od 18 do 73 let s průměrem 39,67.

Pro účely vyhodnocení závislosti spokojenosti účastníků na jejich věku byla vytvořena celková souhrnná proměnná jako průměr hodnocení všech šestnácti položek dotazníku.

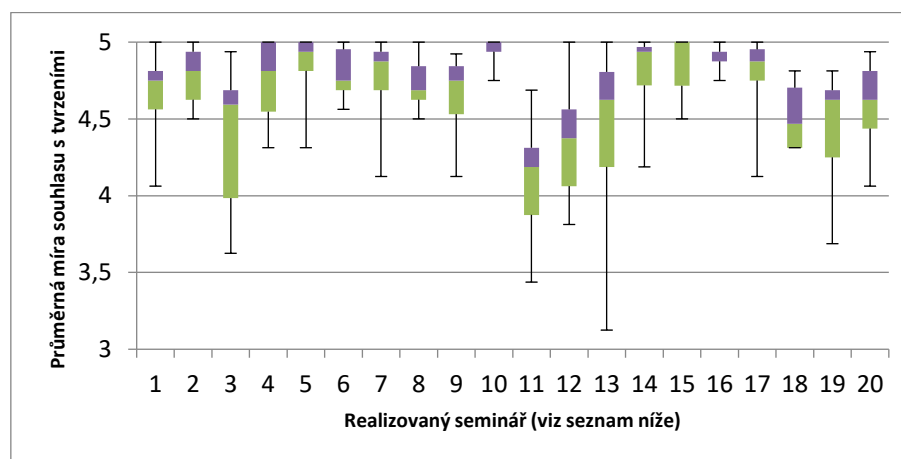
Mezi věkem a celkovou spokojeností účastníků vyjádřenou průměrem všech dotazníkových položek byla zjištěna pozitivní korelace³. S rostoucím věkem roste i průměrný souhlas s tvrzeními (na každých 10 let věku připadá nárůst průměrného souhlasu s tvrzeními o přibližně 0,1 bodu). Věkem lze vysvětlit cca 19 % variability výsledků, což lze považovat za středně velký efekt. Vztah je zobrazen v následujícím grafu.

³ $r = 0,435$; hodnota $p = 5,35 \times 10^{-12}$ (alfa = 0,05)

Graf 5: Vztah mezi věkem a celkovým hodnocením spokojenosti.

Rozdíly spokojenosti mezi jednotlivými realizacemi semináře

Graf 6⁴: Porovnání celkového hodnocení spokojenosti mezi jednotlivými realizacemi (realizace jsou seřazeny náhodně).

1	03.11.2022 Boleslav	11	24.11.2023 UJEP
2	04.05.2023 Krásná Lípa	12	28.11.2023 UHK PedF
3	06.05.2023 UJEP	13	28.11.2024 Pardubice
4	09.11.2023 Huslík	14	29.08.2023 Králíky
5	13.2.2024 Hradec Králové	15	29.08.2024 Králíky
6	15.11.2023 Dobré	16	29.11.2022 Tišnov
7	16.11.2023 Prostějov	17	29.11.2024 České Budějovice
8	18.05.2023 Deštné	18	29.3.2023 UHK-PřF
9	19.-20.1.2024 Dotek MAska	19	30.11.2022 Vlašim
10	20.1.2023 K. Hory	20	31.03.2023 H. Maršov

Mezi některými realizacemi semináře existují statisticky významné rozdíly (je jen malá pravděpodobnost, že by rozdíly vznikaly pouze náhodnými fluktuacemi v datech)⁵. Efekt konkrétní realizace na průměrnou míru souhlasu s tvrzeními dotazníku je velký (realizací lze vysvětlit 35 % variability výsledků).

⁴ Box plot (krabicový diagram) je graf, který ukazuje, jak jsou data rozložena. Pomáhá rychle vidět medián, rozptyl dat a odlehlé hodnoty. Co z něj vyčteme?

- Krabice (box) – obsahuje 50 % hodnot (od dolního kvartilu Q1 po horní kvartil Q3).
- Čára uvnitř krabice – to je medián, tedy střední hodnota.
- Vousy (whiskers) – ukazují nejmenší a největší hodnotu (rozsah).

⁵ Kruskal-Wallisův test: $H = 95,41798$; $k = 20$; $n = 238$; hodnota $p = 3,59 \times 10^{-12}$ (alfa = 0,05); $\eta^2 = 0,351$

Následující tabulka ukazuje pořadí seminářů podle celkové míry spokojenosti vyjádřené průměrem ze všech dotazníkových položek:

Pořadí	Realizace	Medián průměrného hodnocení položek dotazníku
1.	29.08.2024 Králíky	5
2.–4.	13.2.2024 Hradec Králové	4,9375
2.–4.	20.1.2023 K. Hory	4,9375
2.–4.	29.08.2023 Králíky	4,9375
5.–7.	16.11.2023 Prostějov	4,875
5.–7.	29.11.2022 Tišnov	4,875
5.–7.	29.11.2024 České Budějovice	4,875
8.–9.	04.05.2023 Krásná Lípa	4,8125
8.–9.	09.11.2023 Huslík	4,8125
10.–12.	03.11.2022 Boleslav	4,75
10.–12.	15.11.2023 Dobré	4,75
10.–12.	19.-20.1.2024 Dotek MAska	4,75
13.	18.05.2023 Deštné	4,6875
14.–16.	28.11.2024 Pardubice	4,625
14.–16.	30.11.2022 Vlašim	4,625
14.–16.	31.03.2023 H. Maršov	4,625
17.	06.05.2023 UJEP	4,59375
18.	29.3.2023 UHK-PřF	4,46875
19.	28.11.2023 UHK PedF	4,375
20.	24.11.2023 UJEP	4,1875

Tabulka 2: Pořadí jednotlivých realizací podle celkového hodnocení spokojenosti (mediánu průměrného hodnocení položek dotazníku).

Analýza hodnocení seminářů ukazuje, že nejlépe hodnocené realizace proběhly ve dnech 29. srpna 2024 v Králíkách, 13. února 2024 v Hradci Králové, 20. ledna 2023 v Kutné Hoře a 29. srpna 2023 opět v Králíkách. Z komentářů účastníků vyplývá vysoká míra spokojenosti, přičemž nejčastěji oceňují srozumitelnost, odbornou úroveň, přehlednost a praktickou využitelnost předávaných informací. Semináře pro ně byly zdrojem nových poznatků, inspirace a motivace do další profesní činnosti. Velmi pozitivně hodnotí také kvalitu lektorského vedení, příjemnou atmosféru a možnost sdílení zkušeností s ostatními účastníky.

Průměrný věk účastníků těchto vysoce hodnocených seminářů činí 47,5 let, což je téměř o osm let více než celkový průměr. Vzhledem k tomu, že celková spokojenost s realizací semináře souvisí s věkovým složením účastníků, nabízí se interpretace, že vyšší hodnocení není pouze výsledkem kvality semináře, ale také odlišnými preferencemi či očekáváními této věkové skupiny.

Studenti vysokých škol vyjadřují ve všech čtyřech sledovaných oblastech mírně nižší úroveň spokojenosti ve srovnání s ostatními skupinami účastníků. Nejvýraznější rozdíl je patrný v oblasti relevance obsahu, kde studenti hodnotí seminář v průměru o 0,5 bodu níže, a v oblasti organizačního zajištění, kde je rozdíl 0,4 bodu. Nižší hodnocení relevance může souviset s omezenými profesními zkušenostmi a odlišnými očekáváními mladší věkové skupiny. Na kritičtější vnímání organizačního zajištění má zřejmě určitý vliv načasování semináře v průběhu akademického roku a prostředí, kde seminář probíhal (viz následující odstavec).

Navzdory nižšímu skóre v dotazníkovém šetření studenti ve volných odpovědích hodnotí seminář převážně pozitivně. Oceňují přehlednou a odborně zpracovanou koncepci, profesionální a vstřícný přístup lektorů i interaktivní formát, který umožňuje praktickou aplikaci získaných znalostí. Dále uvádějí, že informace a doporučení z kurzu využijí ve své budoucí praxi. Někteří zároveň poukazují na potřebu lepšího sladění termínu semináře s akademickými povinnostmi (ne před zápočty) nebo na potřebu vhodnějšího prostředí pro realizaci semináře.

Hlavní myšlenka semináře

Účastníci volně odpovídali na otázku: *Pokud byste měl/-a jednou větou vyjádřit hlavní myšlenku celého semináře, jak by zněla?* Odpovědi lze setřídít do následujících kategorií, u kterých je uveden souhrn (kompilace) odpovědí:

1. Propojení výuky s reálným světem

Hlavní myšlenka: *Hlavní myšlenkou semináře bylo, že výuka by měla být smysluplně propojena s reálným životem, reflektovat místní kontext a pomáhat žákům porozumět souvislostem prostřednictvím praktických zkušeností.*

Shrnutí: Účastníci zdůrazňovali důležitost spojení teoretických znalostí s reálným prostředím a praktickým uplatněním. Odpovědi se vztahují k tomu, jak využít místně zakotvené učení k posílení kontextového porozumění, jak propojit školní výuku s konkrétními životními situacemi a jak dětem pomoci vnímat jejich okolí jako zdroj poznání. Důraz byl kladen na schopnost nacházet souvislosti a zapojit žáky do aktivního poznávání svého prostředí.

Příklady:

- „MZÚ by se mělo stát samozřejmostí při tvorbě ŠVP i při konkrétní práci pedagogů. Jde o propojení školního učení se životem v přirozeném učení.“
- „Zkvalitnit a zefektivnit výuku metodami, které jsou srozumitelné – s důrazem na kontext.“
- „Snažit se vybrané téma obsáhnout celistvě ze všech stran a vyhledávat souvislosti.“
- „Využívejme ve výuce MZU, které přináší poznání v kontextu a souvislostech a vzbuzuje kladný vztah k místu.“
- „Spojení teorie s praxí.“
- „Je důležité dětem představit prostředí, ve kterém žijí, protože jim to pak pomůže lépe pochopit nějaké souvislosti ohledně jejich města.“
- „S dětmi můžeme ovlivňovat prostředí, ve kterém žijeme. Je dobré, aby děti znaly souvislosti s místem, kde žijí.“
- „Program byl velmi prakticky založený a myšlenky zde nově nabyté mohu hned převést do praxe.“
- „Nové objevy, jak prakticky učit a uvádět do hlubších souvislostí poznání s místní komunitou. Skvělé.“

2. Metody a přístupy ve vzdělávání

Hlavní myšlenka: *Hlavní myšlenkou semináře bylo ukázat, že MZU může zlepšit kvalitu učení a zvýšit zapojení žáků.*

Shrnutí: Účastníci se zaměřili na různé přístupy ke vzdělávání, zdůrazňovali efektivitu metod MZU a potřebu inovací ve výuce.

Příklady:

- „Když budeme aplikovat MZÚ, děti bude učení mnohem víc bavit a naučí se toho prakticky víc.“
- „MZÚ je další možnost, jak posunout (zkvalitnit) vzdělávání dětí ve školách.“
- „MZÚ propojuje více předmětů a pomáhá tím větší motivaci žáků a podporuje zvědavé otázky.“
- „Místní podmínky jsou nejlepší podmínky pro učení.“
- „Výuka se stává smysluplnější, pokud je propojena s místem a má osobní přesah pro žáka.“

3. Společné učení a spolupráce

Hlavní myšlenka: *Hlavní myšlenkou semináře bylo, že vzdělávání je nejúčinnější, pokud je založeno na spolupráci mezi učiteli, žáky, komunitou....*

Shrnutí: Účastníci vyzdvihovali význam sdílení zkušeností, týmového učení a vzájemné podpory při vzdělávání.

Příklady:

- „Pojďme se učit společně a prakticky.“
- „Učit se společně s místem a společenstvím, ke kterému máme vztah, do kterého patříme, skrze ně, o něm, pro ně a pro všechny.“
- „MZÚ lze realizovat v různých úrovních, žádoucí je spolupráce s komunitou.“

4. Zapojení dětí a rozvoj jejich kompetencí k zapojování

Hlavní myšlenka: *Hlavní myšlenkou semináře bylo, že i děti se mohou zapojit do dění kolem nich a my jim v tom můžeme pomoci.*

Shrnutí: Účastníci zdůrazňovali podněcování dětí k uvažování o svém okolí a jejich zapojování do praktického života.

Příklady:

- „I my děti, i my dospělí můžeme měnit svět!“
- „Aktivně propojit život v obci a začlenit děti do dění v místě a zároveň je hravě vzdělávat.“
- „Děti se mohou zapojit různými způsoby do dění kolem nich.“
- „Nebát se využívat k výuce místo v dosahu školy a aktivně zapojit děti do dění.“
- „Téměř všude se dá využít MZU v našich programech, a tím vylepšit jejich kvalitu pro praktický život a aktivity.“

5. Inspirace a motivace

Hlavní myšlenka: *Hlavní myšlenkou semináře bylo inspirovat učitele k hledání nových cest, jak učit a posílit jejich motivaci.*

Shrnutí: Účastníci oceňovali seminář jako zdroj nových nápadů a motivace pro jejich vlastní praxi.

Příklady:

- „I když máme pocit, že vzdělávání může probíhat pouze ve škole, pomocí vzájemné inspirace můžeme dojít k úplně jiným závěrům.“
- „Nové 'objevy', jak prakticky učit a uvádět do hlubších souvislostí poznání s místní komunitou.“
- „Seznámení se se samotným tématem MZU. Nový pohled na téma 'místo, kde žiji'“

6. Ostatní

Některé odpovědi byly individuální reflexí vztahující se k poznávání místa a vztahu k němu, občanské angažovanosti a odpovědnosti, osobnímu rozvoji či přístupům k výuce.

F. CELKOVÉ ZÁVĚRY, DISKUSE, DOPORUČENÍ

CELKOVÉ ZÁVĚRY

Šetření ukázalo, že celková spokojenost účastníků byla vysoká napříč všemi sledovanými oblastmi. Výsledky naznačují, že semináře byly účastníky vnímány jako smysluplné, dobře organizované a lektorsky kvalitně zajištěné. Většina respondentů uvedla, že získané poznatky jsou pro ně přínosné a mohou je snadno aplikovat ve své profesi.

Klíčová zjištění:

1. Základní nastavení seminářů:

- Účastníci pozitivně hodnotili strukturu seminářů, srozumitelnost tématu a přehlednost předávaných informací.
- Doporučení se týkají většího prostoru pro interakci (seznamovací aktivity), více pobytu venku a potřeby času na vstřebání obsahu.

2. Organizační zajištění:

- Organizace byla obecně hodnocena velmi kladně, především celková péče organizátorů o účastníky.
- Byly identifikovány drobné nedostatky, zejména včasné předávání organizačních informací a v některých případech volba vhodného prostředí pro seminář.

3. Lektorské zajištění:

- Tato oblast byla hodnocena nejlépe, přičemž účastníci oceňovali odbornou úroveň, srozumitelnost a schopnost lektorů přizpůsobit se potřebám skupiny.
- U jedné realizace (Dotek MAska) byla zmíněna potřeba rozlišit výklad pro různé věkové skupiny účastníků.

4. Relevance obsahu:

- Semináře byly vnímány jako přínosné, ale některé skupiny (zejm. studenti vysokých škol) hodnotily relevanci mírně níže.
- Výsledky naznačují, že zaměření seminářů bylo vhodnější pro pedagogy základních škol než pro jiné skupiny (pedagogové MŠ a SŠ, nepedagogové).

5. Vztah mezi spokojeností a věkem účastníků:

- Starší účastníci vykazovali vyšší míru spokojenosti než mladší respondenti. To může souviset jak s jejich zkušenostmi, tak s jejich odlišnými očekáváními.

6. Rozdíly mezi realizacemi:

- Některé realizace byly hodnoceny o něco lépe než jiné, přičemž nejlépe si vedly semináře konané v Králikách, Hradci Králové a Kutné Hoře.
- Nižší hodnocení se týká realizací na vysokých školách, což mohlo být ovlivněno věkem a zkušenostmi účastníků a rovněž specifickými podmínkami (např. nevhodné prostředí, načasování semináře v rámci akademického roku).

7. Hlavní myšlenka seminářů podle účastníků:

- Nejčastěji účastníci zdůrazňovali propojení výuky s reálným světem, potřebu inovativních vzdělávacích metod, s nimiž si místně zakotvené učení spojují, význam spolupráce a zapojení dětí do dění v jejich okolí.

DISKUSE A DOPORUČENÍ

Výsledky evaluačního šetření ukazují, že semináře byly účastníky vnímány jako přínosné, dobře organizované a vedené kvalitními lektory. Spokojenost účastníků byla obecně vysoká ve všech sledovaných oblastech, přičemž nejlépe hodnocené bylo **lektorské zajištění a organizační stránka seminářů**. Přesto analýza odhalila několik oblastí, ve kterých je prostor pro zamyšlení, zlepšení a které je třeba interpretovat v širším kontextu vzdělávání dospělých a profesního rozvoje.

Interpretace hlavních zjištění

1. Struktura a metody seminářů:

V některých komentářích se objevila potřeba **delšího časového prostoru pro osvojení informací**, což ukazuje, že intenzivní formát semináře nemusí být ideální pro všechny účastníky. Důležitou otázkou do budoucna je **rovnováha mezi předáváním informací a možností je aktivně zpracovávat**.

2. Relevance obsahu pro různé skupiny účastníků:

Hodnocení relevance semináře bylo o něco nižší než u ostatních sledovaných oblastí, což může souviset s **heterogenním složením účastníků**. Zatímco pedagogové základních škol vnímali obsah jako přínosný, někteří účastníci z jiných profesních oblastí nebo studenti uvedli, že **by seminář mohl být více přizpůsoben jejich specifickým potřebám**.

Tento rozdíl naznačuje, že by bylo vhodné **lépe cílit obsah podle zaměření účastníků**. Možným řešením by bylo **nabídnout diferencované moduly seminářů** pro různé typy vzdělávacích institucí nebo profesních skupin.

3. Role věku a profesní zkušenosti v hodnocení seminářů:

Statistická analýza ukázala, že **spokojenost se seminářem korelovala s věkem účastníků** – starší účastníci byli spokojenější než mladší, což lze interpretovat tak, že starší účastníci mohou mít díky svým zkušenostem a praxi **jiná očekávání** a lépe vnímat přínos než mladší účastníci nebo účastníci zcela bez praxe.

Tento poznatek je důležitý při **dalším nastavování seminářů**, kdy by mohlo být užitečné **zohlednit věkové složení účastníků** a přizpůsobit formu výuky tak, aby byla atraktivní pro všechny věkové skupiny, zejména ty nejmladší.

4. Rozdíly mezi jednotlivými realizacemi:

Analýza ukázala, že mezi několika realizacemi existovaly **statisticky významné rozdíly v hodnocení spokojenosti účastníků**. Zatímco některé semináře získaly téměř maximální hodnocení, jiné byly hodnoceny o něco slaběji.

Zřejmě hlavním faktorem způsobujícím tyto rozdíly je právě věkové složení, kdy lépe hodnocených seminářů se účastnili i věkově starší lidé (viz předchozí bod). V případě seminářů na vysokých školách pak hrálo roli také načasování semináře vzhledem ke studijním povinnostem účastníků a vzhledem k prostředí, ve kterém semináře probíhaly.

5. Hlavní myšlenky semináře:

Analýza otevřených odpovědí účastníků, ve kterých formulovali hlavní myšlenku semináře, ukazují na **porozumění základním sdělením**. Přestože odpovědi byly formulovány různými způsoby, lze je rozdělit do několika hlavních oblastí: **propojení výuky s reálným světem, inovativní pedagogické přístupy, význam spolupráce, zapojení dětí do dění kolem nich a inspirace pro učitele**.

Ačkoli odpovědi účastníků celkově pokrývají základní klíčové oblasti, na které byl seminář zaměřen, **většina účastníků si odnesla především jedno či dvě specifická poselství**, která pro ně byla nejrelevantnější. Seminář zřejmě v krátké době postihuje téma komplexně, a pro účastníky může být obtížné pojmout obsah v celé jeho šíři, což zřejmě také souvisí s potřebou **rovnováhy mezi předávanými informacemi a možnostmi je aktivně zpracovávat** (viz bod 1).

Doporučení pro budoucí semináře

- **Zvážit rozvržení programu** tak, aby bylo více prostoru pro interakci a vstřebání nových poznatků.
- **Zvážit a formulovat pro seminář jedno či dvě hlavní poselství**, které je s účastníky jasně komunikováno.
- **Lépe přizpůsobit obsah a metody specifickým skupinám účastníků**, zejména zajistit vyšší relevanci pro jiné cílové skupiny, než jsou pedagogové základních škol. Zároveň více pracovat s věkovým složením účastníků seminářů, tj. nabízet moduly, které vyhovují potřebám mladších věkových skupin.
- **Při organizaci semináře** dbát na včasné zasílání informací a na výběr prostředí, ve kterém seminář probíhá.
- **Udržet vysokou úroveň lektorského vedení**.